

ТУСПАХ

НУРЛАТ РАЙОНЁН ОБЩЕСТВАПА ПОЛИТИКА ХАСАЧЁ
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА НУРЛАТСКОГО РАЙОНА

Хаҗат 1931 сулхи шолён
9-мәшәнче тухма пусланә.

N 89
(4658)

1998 сулхи август (сурла)
уйәхән 7-мәшә, эрнекун

Паләртнә
хакна.

Район пурнаҗә: ёнер, паян, ыран

Тырси паттәрәсем

Синдряков ячәпе хисепленекен хуҗаләхри **Павел Иванович ВАРЛАМОВ**, "ДОН-1500" комбайна парса сапаканскер, смена нормине 232 процент пурнаҗланә, вәл пурә 2135 центнер тыра пушатнә.

"Чулпанти" Асгат **САФИУЛЛИН** "ЗИЛ-130" автомашинәпа тырра комбайн патәнчен йетем сине турттарат, кунне икшер норма пурнаҗлат, вәл пурә 2500 центнер тыра турттарнә ёнтә.

"Киклә" хуҗаләхри **Ришат ФАХУТДИНОВ** ЖРБ-4,2 жаткәллә "Нива" комбайна парса сулнә сёрте кунне норма сурә пурнаҗлат.

"Сәнче" хуҗаләхри **Геннадий Иванович ПАВЛОВ** тула сапнә сёрте смена нормине 120 процент пурнаҗлат.

"Черемшан" ассоциацири **Валерий ИШМУЛЛИН** "ДОН" комбайна 2000 центнер тыра сапнә.

Черетре - парсапа тула

Сулсеренех лайәх тырпул илме хәнәхнә расветовепсене кәҗалхи тухәҗ результатәсем питех савантармаҗә: мәнле культуранә пухса кёртсен те - техника хирсемпе "сиккипе" тенә пек пырат, кәтаргусем те, паллах, лайәхах мар ёнтә, анчах сакна пәхмасәр акса үстернине сухатусәр пухса кёртмелле. Халә комбайнсем 120 гектар лаптәк йышәнакан парсапа сурхи тула уйә сәнче ёсләҗә.

Фанис Тухватуллинна Талип Губайдуллин комбайнерсем сәк лаптәкри мәнпур ёҗе хәвәртрах вәсләс тесе вәйәсене шеллемесәр тәрашәҗә.

А.МАНЯПОВА.

"Дуслык" ассоциацири Дерзизовсен пысәк сәмий хуҗаләхра тәп вәй шутланат. Сәмье пуҗләхә Вагиз пичче тата унән икә вәйлә тракторист профессине суйласа илнә, Фанис вара - шофер. Акә пиләк сула яхән вәл "Волгарь" автобусна ёҗлет. Пассажирсемпе хуҗаләх ертүҗисем апа хисепләҗә. Сәмрәк водителә хәйне шанса пәнә техникапа тирпейлә уәй курат, апа шанма пулат.

Сәйүкерчәкәре: "Дуслык" хуҗаләх шоферә Ф.Дерзизов.

Агитколлектив - ёҗре

Тырси тапхәрә ситсен ялти мәнпур халәх тырпула пухса кёртме туслән тухат. Кәҗал пуян тухәҗ пухса илесе шанни түрре тухмарә пулин те, хресченсен хуҗаләхсен Хафизов ячәпе хисепленекен ассоциациёнче ёләкхи пекех вырмана агитколлектив хутшәнат. Апа июль уйәхән варринче вырәнти самоуправленин Советә йышәннипе йёркеленә, вәл 17 сынран тәрат. Вәл ёләкхи сулсен практикпе киләшүллән тунә план тәраҗ ёҗлет. Бюллетеньсем тәтәшах кәларса тәрасси, тырси мәнле пыни сынчен пелтересси, комбайнерсемпе кәлаҗусем ирттересси, концерт программи - сәксем пурте ялти агитколлективән паянхи тата ыранхи арсеналәнче. Унән активисчәсем Нурлатри культура сурчән ятарлә бригадин ёҗне те хутшәнаҗә. Ёҗе вырәнти самоуправленин Кәрмәш Советән аппарачән ёҗченәсем ертсе пынипе йёркеленә штаб тәрәслесе тәрат.

Мичурин ячәпе хисепленекен хуҗаләхран килнә хыпарсем

Пулашма та ёлкәреҗә

Хуҗаләхра кәрхи культуранә пухса кёртсе йытәва пысәк явапләх туйса тытәнчә, кәҗал пухнә тыра ситес сул ытти хуҗаләхсәнчи хирсене акма та кирлә пулат вәт. Сәк кунсенче пёрлешү ёҗченәсем сәк культуранә сәпса пәтерчә те тырра кәлетсене упрама хыврә. Тыра сапнә кәтаргусемпе пёртәван Николаевсем малта пыраҗә, Станислав СК-5 комбайна 1000 центнера яхән тыра сапнә, Иван та унран кәшт кәна каярах юлнә. Ивана вәсен кәҗән шәллә Николай пулашат.

Хәйсен хуҗаләхәнче кәрхи культуранә пухса кёртнә хыҗсан вәсем

хресченсен хуҗаләхсен "Рассвет" ассоциациён ёҗченәсене пулашма кайрәс, унта вәсем иккәшә 400 центнер ытла парса сапнә.

Апат хатәрләҗә

Хуҗаләхра сенаж хывас ёҗе пысәк хәвәртләхпа пурнаҗлаҗә. Халхи вәхәт тәлне кунта 1500 тонна яхән сәтеклә апат хатәрленә. Симәс маса "ДОН" комбайна Владимир Фролов, "Полесье" комбайна Сергей Романов сулаҗә. Владимир Евдокимовпа Андрей Кириллов тата Владимир Тимофеев курака траншейәсене турттарәҗә. Владимир Тимофеев К-700 тракторпа сенажа пусәрәнтарат.

С.КУЛЬМЕТЬЕВА.

Сәт хушәнни усаҗәр

Сәт-су комбиначә "Урняк" ассоциацирен ытлашши йүсәк продукция илсе килнәшән темиҗе хут ёнтә апа хуҗаләха каялла тавәрса пәнә. - Июль уйәхәнчи юлашки вунә кунра сәс 1700 килограмм продукция каялла тавәрнә, сәк сәлтава пула хуҗаләх 1513 тенкә сухатнә, - терәс пире ял хуҗаләх продукчәсем сутән илсе тата вәсен пахаләхне тәрәсләс

енәпе ёҗлекен инспекторсем. Сәлтавә паллә: холодильник чарәна-чарәна ёҗлет, сәт блокәнче таса мар, санитарии нормисене пурнаҗламаҗә... "Урняк" хуҗаләх вара сәвәма пелтәрхи шайран 2,4 килограмм үстернипе савантарнәччә вәт. Ак сана... Витрере сәт хушәнни уса пармар.

КУН хыҗсан КУН

Уява хатәрленетпәр

Августән 30-мәшәнче Тугарстан Республикинче никама пәхәнманни сынчен Деклараци йышәннәранпа сакәр сул ситет. Ёҗ комиссийә районти уявән тематика программине хатәрлеме тытәннә ёнтә. Сутуилу, художество пултарулахән концерчә, спорт вәййисем, тәрлә конкурссемпе амарту-

сем, паллә ентешсемпе тәл пулни - сәксене уяв программине кёртме планнә. Уява ирттерессин вәхәчәпе вырәнне паләртманха. Кәҗал августән 30-мәшә уйәхән юлашки вырсарникунәпе түр килет, савәнпа та кашни сулах паллә тавакан уявра хәнасем те нумай пуләс.

Канашлу пулнә

Тулта су-и, кёркунне-и, вырәнти самоуправлени Советән вара ёҗ яланах сителәклә. Тырпула пухса кёртнә тапхәрта вәл агитаципе массәллә ёҗе тәп тимләх уйәрат: хәрү вәхәтра культуранә социаллә учрежденисен ёҗченәсем пулашнине хуҗаләх кәмәлпәх йышәнат. Сәк ёҗе йёркелемелли сынчен пычә те кәлаҗу августән 4-мәшәнче вырәнти самоуправленин Советәсен председәләсем хушәннипе иртнә канаштура. Унта саплах суя эрех вәртән сутнине сирәп контроллет, тырси ёҗсәсем пынә вәхәтра мағзинсен ёҗ графикне улаштарас, ялсен территориясене тивәҗлә йёркере тытас, ёҗ дисциплинине пәхәнас ытгусене тата ытгине ситсе яврәс. Канашлава халәх депутатәсен пёрлештерис Нурлат Советән председәлән сүмә А.Н.Ельченок илсе пычә

Сәнәрен

регистрацилесси пырат

Тугарстан Республикин Министрсен Кабинечә "Тән пёрлешәвәсене патшаләх регистрацилесси сынчен" йышәннә Постановленипе киләшүллән районта мечәтсемпе чиркүсене сәнәрен регистрацилесси малалла пырат. Документсен мәнпур пакетне 1999 сулхи январән 15-мәшәччен ТР Юстици министрствин Регистраци палатине пама тивәҗ, анчах сәк хушәва районта кёркуннеченех пурнаҗлама планнә. Халхи вәхәтра пирән территорияре 27 мечәт, 3 чиркү тата 1 кәлә сурчә регистрациленә.

Шәрәх! Чәтәр...

Кәҗалхи шәрәх сәнталәкра мәнпур чәрри вилнә пекех туйәнат. Пурте сүмәр сәвасса, сулхәнлатасса кәтеҗә. Малашне сәнталәк мәнле пуласине кәсәкләнса эфир Чулпанти метеостанцие шәнкәравларамәр.

Станцири агротехник И.ТАФЕЕВ пире акә мән пелтәрчә.

- Чәнах та, сәкән пек шәрәх сәнталәк эфир тахсантанпах курман. Кәҗалхи пекки 1981 султа пулнә. Июль уйәхән виҗсәмәш вунәкунләхәнче кәҗал пелтәмәшле илсен 1770 градус шутланнә, нормәпа вәл 1579 градус пулмалла. Пирән патра чи шәрәх кун июлән 22-мәшәнче пулнә - 37,9. Унччен эфир 37 градус ашәран

шәрәхрах кун пулнине паләртман, 37 градус ашә вара 1981, 1994 сулсенче пулнә.

- Август уйәхәнче сәнталәк мәнле пулат? - тесе ыттрамәр эфир.

- Август уйәхән сурриччен шәрәх пулатха, кайран вара сүмәр сума тытәнмалла, - терә пире И.Тәфеев. Апла пулсан, тата кәшт чәтмалла-ха.

С.НУРУЛЛИНА.

Магнит тәвәлә

Август уйәхән 1,7,13,17,21 тата 31-мәшәсәнче магнит тәвәлә пулат. Сәв кунсенче сәнталәк тата ытти геофизика факторәсем улшәнәс. Паллә вәхәтра августән 7-мәшәнче (19 сәхетрен тытәнса 21 сәхетчен), августән 13-мәшәнче (21 сәхетрен тытәнса 23 сәхетчен), августән 17-мәшәнче (17 сәхетрен тытәнса 19 сәхетчен), августән 21-мәшәнче (19 сәхетрен тытәнса 21 сәхетчен), августән 31-мәшәнче (7 сәхетрен тытәнса 9 сәхетчен) атмосфера пусамә чакма, геомагнит пәлханәвә, гравитаци факторәсем пулма пултараҗә. Хәвәрән тата таванәрсемпе сывәх сыннәрсен сывләхәпе тимлә пулар.

Эсир Кавказ кухнинче пулса грузинсен төрлө пахчасимёсне пуян тата хайне евөрлө блюдисене ативешён-и? Эсир йыл кулнине курайт: Грузи - союзла республика пулнәскер, пиртен инсе-ске. Унта кайса килесси питё хакла ларё. Шутлама ан ваккар - сакан шинчен эфир лайах пелетпёр: сирён йывәрләхәрсене апланатпяр, анчах нимте те пулшай-

мастпяр. Пирён төллөв вара - кунта та, Нурлат сёрё шинче грузинсем патёнче ханара пулнине туйма, вёсен хайне евөрлө апат-симёсне тутанса пәхма май пулни шинчен каласа параси. Эсир уяв ирттерес тетёр пулсан, тусәрсемне пёрле Нурлатри аэропортри ресторана кайма пултаратпяр.

Нурлатри аэропорттра грузинсем сайлашсә

Европа стилёне хәпартса лартнә, тирпейлө залта - шап-шурә ситёсем сарнә сәтелсем. Наци уйрәмләхәсем мениоран пусланащә. Унта вара палла мар блюдәсем: люля - кебаб, чашушули, чәхәран пёсәрнө чахохбили, сурәх ашёнчен чакапули, купаты, савиви, виноград сүлсисенчен голубцы, чанахи тата ытине те. Сивё сәмәл апатран: кучмачи, майяр соусёпе ашаланә суйән, таварланә чеснок, майярпа хатёрленё салатсем.

Эсир чапахи ативешён-и? Ку вёри апат иккен: там чүлмексенче төрлө приправасем хушса баклажан, сёрулми, пәлхар пәрәсә хатёрлөсә. Ткемали соусёпе (паллах, төрлө кураксем хушса) хатёрленё чакапуш та камәлләра кайё. Купаты пирён тулгармаша аса илтерет. Аша төрлө йүсә приправасем кәна мар, гранат тешёсем хушса пёсәрөсә, хатёр апата хәяр, помидор, лимон таткисемпе, сүхе каснә суханпа, ашаланә сёрулмипе (үкерчөкре) илемлетнө соуспа парасә.

Кёскен каласан, апата хатёрлеме, аша сәтел шине лартма пелни - пысак асталәх. Кавказ кухнин варттанләхәсемпе уйрәмләхәсене питё лайах пелме, тивёшлипе хатёрлеме сак наци представителёсен поварё кәна пултарат. Тутла апат хысән поварсене тав тавас тетёр пулсан, сире вёсемпе паллашгарёс. Кусем - шеф-повар Анзори Мчебришвили тата иккёмөш повар Гела Датунашвили. Шап вёсем сире тутла апат ативме тата уявпа кану парнелеме май парасә.

Хула аяккинчи ресторана грузинсен кухни мөнле йөркеленнөха? Нурлатра сөнә аэропортта малашлаха пәхса, ирөк пултәр тесе тунисинчен пелетпёр ёнтё. Малашне кунта ишподром ёслө, казино та усёс. Анчах кусем - малашнехи планра-ха. Сапах та сурт пушә ан

тәтәр, тупаш патәр тесе вәхәта вәраха тасман, ресторан уснә. Аша ушасине сыхәннә ёсә унән директорне А.Н.Мамулашвили хушнә. Лешё Грузири чи лайах ресторансенчен пёринче ёслекен Анзорипе Гела поварсене илсе килнө, ытти персонала вырәнтисенчен, нурлатрисенчен суйласа илнө. Пёррөмөш ханасене ресторан акатуй вәхәтөнче йышәннә, НГДУ ОРСөн ёсчөнөсемпе пёрле вёсем сәтелсем хатёрленё. Карях вёсене Нурлата ёслө визитпа килнө ханасене сайлама, төрлө телпулусенче, ытти уявсенче пёр хутчен кәна мар тивёстерме түр килнө. Александр Николаевич каланә тәрәх, ханасем тивёстерупе камәллә,

кунта апатланакансем те үпкелешмөсә.

- Пирён патра 40 тенкөлөх тәраниччен апатланма пулат, сакә рестораншән пачах хакла мар, - тет директор.

Клиент ахаль мар столовәя пынине апланат вәл. Хакне кура - тивёстерү шайё те. Продуктсене, тәпрен илсен, Самартан чи лайах пахаләхлисене илсе килөсә. Тин пусна выльәх ашине сөс туянасә. Хәшпёр продуктсене инсетри Грузири илсе килөсә: кинза, хмелли - супели, дзира, хөрлө пәрәс, килти условисенче хатёрленё приправасене. Сапах та гру-

зинсен кухнин уйрәмләхәсем мөнрөха?

- Пирён халәх лайах эрехе виселлө ёсме хәнәхнә, тутла та витаминсемпе пуян апат юратат. Хатёрленё чухне төрлө кураксемпе, приправасемпе, соуспа, майярпа нумай усә куратпяр. Хәшө-пёрисен шухәшөпе, пирён блюдәсем питё йүсә, сапах та вёсем чылайәшне килөсөсә. Эфир сирён тутарсен наци кухнине те хисеплетпёр. Сапла, тутар апачёсем хатёрлеме тепёр повар йышәнма шутлатпяр: ресторана заказёсем сахал мар, пирён патра суралнә

кунсем, телпулусем, профессия уявёсем ирттересси пирки йытусемпе килөсә, кашни не юрамалла.

Менюпа тивёстерөсә пулсан, клиентсенчен аренда хакне илмөсә. Камәл пулсан төрлө музыка итлеме пулат. Малашне ресторана хәйён ансамблө пулө. Кёскен каласан, эфир хәвәрән пурнәс ёсө-хөлө шинчен манас, лайах канас тетёр пулсан, аэропорт ресторана ыра сунса кәтетпёр.

С.ХАЙРУЛЛИНА.

үкерчөкре: шеф-повар Анзори Мчебришвили тивёстерет.

“Заречнайра” - иккёмөш смена

Августан 3-мөшөнчен “Заречнай” лагерте иккёмөш смена пусланнә. Пёррөмөш сменәра 128 ача каннә, вёсем канупа камәллә юлнә. Иккёмөш сменәра канас текенсем те сахал мар - 125 сүн. Вёсем хәйсен пушә вәхәтне усәллә та интереслө ирттерөсә.

Чаваш Ен республикин хыпарёсем

Германире - ханара

Сөнө Шупашкар хулинчи 5-мөш вәтам шулән 10 вёренекөнө нимөссен Деггендорф хулинче 10 кун ханара пулнә. Ачасем сак тапхәрта нимөс халәхөн пурнәсөпе тата культурипе паллашнә. Хәйсен тантәшөсем патёнче шулта пулса вёренү тытәмне (унта халө вёренү сүлө вёсленмен-ха) тишкернө. Пурәнасса та вёсем хәйсен пөчөк тусөсен сөмийсенче пурәннә.

Сул сүрев валли укса тупса сак уява ачасене сөнө Шупашкар хулин пусләхө Н.Иванов парнелерё. Хитре кусемшөн е таван-пөтен пулнәшән мар - вёренекенсем кунашкәл чыса республикәра ирттернө наукапа практика конференцийёсенче темиөсә хут мала тухса тивөснө.

Икө сөршөв хушшинчи ачасен тусләхө суралнәранпа - виөсә сул. Пелтёр Деггендорф вёренекөнөсем хәйсем кунта ханара пулнә.

Н.НИКОЛАЕВ.

Пирён те палата пулө

Чаваш республикин Правительствинче Мускав сыннисем ёсleme тытәнни хәйён симёснө күме тытәнчө ахәр. Шупашкарта Раçсейри Самрәксен палати пусарнипе самрәк предпринимательсен пухавё иртрө. Пухура Шупашкарта та сак палатән уйрәм палатине йөркелеме палартнә. Савән пекех хөрөх сула ситмен предпринимательсене ют сөршөвсене вёренме ярас, ытти регионсемпе тыгакан сыхәнусене аталантарас йытусене сүтсе явнә.

Пухура 200 самрәк предпринимательсёр пушө ЧР Правительствин председателөн сүмө Г.Дегтев, Раçсейри Самрәксен палатин президентчө Г.Аничкин, ЧР предпринимательствәна, сүтү-илөве тата ал асталәхне аталантарас енөпе ёслекен министрө М.Орлов хутшәннә.

А.МИХАЙЛОВ.

Анәсу сире, студентсем!

Аслә шулсенче экзаменсем вёсленчөс ёнтө. Халө - абитуриентсене вёренме йышәнмалли хөрү тапхәр.

И.Я.Яковлев ячөллө Чаваш патшаләх педагогика университетөнче абитуриентсене чаваш факультөчен пёррөмөш курсне вёренме илсе йытупа лару иртрө. Унта самрәксемпе пёрле ашшө-амәшөсемпе таванөсем, учительсем те хутшәнчөс. Комисси членөсем чи малтан тәләх ачасемпе инвалидсене, республика тулашёнчен килнисене конкурссәр вёренме илчөс. Вәтам шула ылтән тата кәмөл медальсемпе пөтернө виөсә хөрача университет студентсөсем пулса тәчөс. Экзаменсене анәслә тытнә 113 ачаран 50-шө конкурспа И.Я.Яковлев ячөллө педагогика университетөн чаваш факультетне вёренме көчө. Юлашкинчен комисси членөсем студент пулса тәнә кашни ачапа контракт сьрчөс. Анәсу сире, студентсем! Е.ГЛУХОВА.

Пелтерү

“Димитровградстрой” СПК АО пысак панеллө суртсем тавакан завод сүтат:

- 200x200x400 блоксем, пөри 3,10 тенкө; Нурлата лөсө парсан пёр штукө 3,9 тенкө.
- пушә сөре хумалли плитасем;
- ПК-36-12 пёр штукө - 850,7, Нурлата лөсө парсан пөри 1120 тенкө;
- ПК-60-12 - 814,97, лөсө парсан - 1085 тенкө;
- ПК-63-15 - 999 тенкө, лөсө парсан - 1269 тенкө;
- никөс блокөсем:
- ФБС-24-3-6 пёр штукөн хакө - 173,67 тенкө;
- Нурлата лөсө парсан пёр штукө 243,67 тенкө;
- ФБС-24-4-6 пёр штукө 232,87 тенкө, лөсө парсан - 314 тенкө;
- ФБС-24-5-6 пөри 286,55 тенкө, лөсө парсан - 388 тенкө;
- ФБС-26-6-6 пөри 340,25 тенкө, лөсө парсан - 477 тенкө.
- сьрма хәйәрө кубла метрө - 15,2 тенкө.
- Саплах төрлө сөрте усә курмалли тимөр-бетон. Пурне те сертификациленө. Лицензи номерө 497561. Бартерпа түлеме пулат: нефтебитумпа, бензинпа, соляркәпа, металлопрокатпа, сахәрпа. Димитровград хулине сакан пек номерне шәнкәравмалла: 84-235-3-33-75.

Литература страници

Сёр ёсченё, таймапуç сана!

Шуҗамна пёрле ёсе
тухан
Сёр пиҗсе ситсесён
суркунне.
Таван хирём парасса
шанан
Кётнё чухлё тухаҗ
кёркунне.
Ёмёт хыҗсан малалла
утан
Чуна җывах ачаран
хире,
Ывайса хурсахэс калаҗан
Акма хатёр кәйәшка
җёрне.
Майёпен шавать уйра
"карап"
Пиҗсе ситнё тырә
пущинче.
Мириён сөҗ пуҗланнә
җак "парад"
Сарәлса вай илтёр сёр
синче.
Тар тәкса үстернё тыр
пёрчин
Хәватне кураптёр
җәкәрта.
Савантах тапаты этем
чёри
Пёр тәхтәв илмесёр
кәкәрта.
Темёле пуян кёрекере
җәкәрсёр сәйләнё-ши
хәна?
Саванпа калатәп
чёререн:
Сёр ёсченё, таймапуç
сана!
К.ФИЛИППОВ.

...Чечексем, чечексем, чечексем... Мён төрлө кәна төслисем вёсен хәйён кёвви. Чакәр куҗсемпе чалтарт пәхәҗсё те хёрлисём, саррисём... Этемён кун-сулө пекех, араскалө вёсене те төрлө сёрте үсме шәпа парнелет: ирөклө уй-хирте, вәрман хушшинче, пөчөк те тавәр пүлёмри савәтра е үркенмен сын алли кәпкәлатнә йәран синче, е тата - әнсәртран тенё пек - иртен-каян ури тусанлә сывләшә вәркәштарса иртекен сул хёррине килсе пәрахать. Кулленхи кун төркешүлөхөнче тен хамәр та хәш чух, сёр сине мён төллевпе килнин маннә пек пулнәскерсем, хәй шәпишён именсе чөмсөртөн пуҗне пөксе ларакан синҗе хуналлә хунавән ячө "чечек" пулнине те, вәл пёр пирён савәк кәмәлшәнах сүт тәнчене килнине те манса каятпәр пулө җав. Тёсне кура кәмәлөпе

те төрлөрен пулаҗсө чечексем: кашнийөнөх вёсен хәйён кёвви. Чакәр куҗсемпе чалтарт пәхәҗсё те вёсем сан сине, ху тасисмён - чөрүне илемлө кёвө шәранса кёрө, пөтём кәмәлтуйәма савәрсә илө. Мён синчен юрлатьши кәвак куҗлә утмәлтурат? Паллах, сенкертупе синчен. Тен, сенкер куҗлә савнийө аса килет әна? Салтак түми - сар хөвөл синчен. Тен, савнийөн әшә куллишён тунсәхлать вәл? Шәнкәрав курәкө юррине, паллах, юрату синчен хывать. Илтөтөн-и, еплерө чөлтөртөтөсө унән пөчөк шәнкәравөсем? Шәлан чечекөн кәмәлне вара юрама сәмәлах мар. Хәй илемён хакне пөлет

вәл, юратупа выляма кирлө маррине те. Асту, күрентерсен - унән йөпписем сөмсөртөн тәсәлнә алла шеллесе тәмөс. "Әпө юратма тата телей тупма суралнә", - тесе юрлатьшәлан сөҗки. Сарлака ёмөрен саккишён эфир пурте иртен-каянсем кәна. Каялла таврәнма сук сулпәхыпа ланса утнә чух чечексем сүтсәнтәләк панә илемне пәхса киленме пёр савантләха та пулин чарәнса тәма пултарайсан, каях юлман-ха, чунри этемлөх туйәмө вәранатөх. Апла пулсан, упрасчө вёсене - чун илемлөхне упрама пулшәкан чечексене. Ун чух вёсем те пире этем кун-сулөтөнчө пәрәнса йәнәш сукмакпа аташасран сыхланма пулшөсө.

Елена АДОНЕ.

Чечексем

Мәнакка

Әх, ватләх, ватләх... Ахальтен мар: "Ватләх - савәнәҗ мар җав!" - теҗсө халәхра. ... Күршөри Уқсине мәнаккан та куҗсем япәх курма пусларөс, урисем те хуллен утаҗсө, пилөк-сүрәмө те ыраткаласах тәрәт. Пөлтөр кәна-хам айёпен мөшпөртөтөсө лавкәна та кайса килетчө, кәшт кухнәра та плита патөтөчө пулшәкалатчө. Ара, мөнле ыратмө куҗ-пуҗ, пилөк-сүрәм, ура тупанөсем - мөн пөчөккөренөх колхозра өҗлеме тьгәннә вөт вәл: чәх-чөп, сысна пәхнә, көлтө сьхнә, лобогрейка сине ларса тырә вырнә, ака тунә, вәрә вәхәтөнчө окопсем чавнә, вәрман та каснә. Упәшки вәрәра танк әшөнчөх сунса вилнө, икө ачипө тәрса юлса, вёсене пәхса үстернө. Пёр ирхине тем пулелөсө вәранса кайнә, төлөкрө хәйөн мәшәрне, Кавөрлене, курнә иккен: "Уқсине, Уқсине, атя-ха ларса, кәмәл туличчөнөх калаҗар", - пулешет пек упәшки. "Әх-х-х, ку төлөкрө кәна-җө", - кулячө мәнакка. Ватә сынсемшөн ватәлнәсемөн пурнәҗ илемө сөмьере әшпәш та сөпөсөсөн калаҗинчө сөх тәрәт җав... Мәнакка та җавнах көтнө сөмийнчөн, анчах та вёсем мәнаккапа калаҗасшәнах пулман: "Өсрен килөсө те нимөн те калаҗмаҗсө, чөнмөсө, чөнсен те татсах хураҗсө сәмаха", - тарәхнә ватә карчәк. Пөррехинчө Наташа мәнукне: "Сёр улмине хулан шураатән", - асәрхаттарма хәтланнә. Лөшө: "Унта нитратөсем", - тенө сөхө тутисене пәркаласа. Тепрехинчө: "Хөрөм, у-у-х, паян пите сивө, сәмран сьхнә свитерна тәхән", - тесе үкөтлөсен: "Сук, синтетикаран сөленө спорт костюмне тәхәнәтәп, вәл илемлө, сәмәл", - татса хунә асламәшнө хирөс, урәх калаҗас мар шухәшпа. Ашпө-амәшө кәна мар, мәнукө те җапла мәртлатса кунне виҗө сәмах каланипө мәнаккан силли күтөсө ситнө: "Әсир кашла-тәк, өпө те сирө вөрентөм-ха манпа этөм өвөр калаҗма!" - тьгәннә мәнакка хәйөн планне пурнәҗлама:

вүсөх чирлө пөк пулса вырән синчө ним чөнмесөр виҗө кун выртнә... Сөмьесөм "васкавлә пуләшу" чөннө. Тухтәр килсен ватә карчәк үпкелөшме пикенчө: "Әх, хөрөм, турә пул, итлөха мәнаккуна, сөмьене хампа калаҗма вөрөтөсшөн, йәлгах этөм өвөр калаҗми пулчөс вөт". Кинө килнине курсан хәвәрт төпөр өнне савәнса выртрө. Сәмрәк хөр-врач мәнаккана әнланчө: "Мәнаккапа сирөн кашнин турә панә кун пөрер сур сөхөт те пулин калаҗмәлла, калаҗу органөсем хушланма тьгәннә калаҗманнипө", - әнлантарчө кинө сине тинкерөсө пәхса. Нина кинө мәнаккан кравачө патнө ларчө те." Ани! Чөрөл хәвәртрах, ака төпөр шәматкун Акатуй пулать, тәхләчупа хәту та хәнана килөс". Мәнакка утиәл әйөнчөн кинө сине хуллен пәхса илчө те: "Ак җапла, калаҗ-ха, калаҗ!" - шухәшларө хәйөн әшөнчө. Мәнакка кинө өнне аллисөмөпө хәләҗлансан, кинө кәна: "Ани, мөн калаҗасшән, калаҗ-ха, калаҗ", - ыйтнә мәнаккаран. "Асанне! Асанне! Мён пулчө, кала-ха, калаҗ-ха, мөн ыратать, өпө сөрулминне те халө сөхө шураатәп, экзамен пәма та тьгәнтәмәр, аттөстат илсен Шупашкара учителө вөрөне каятәп. Учитель - паха профессий, вәл сынна вулама, калаҗма, хисөплөме вөрөнтөт", - йәпатнә мәнукө асламәшнө. Чуптуса та илнө. Өсрен килсен ывәлө Андрей те амәшөн кравачө патөтөчө: "Анне, анне! Чөрөл хәвәртрах, санпа калаҗас килет, чөрөлсен яланах калаҗәпәр", - тесе пуҗне усса ларнә. Мәнакка сөмийне шеллөсө илнө, куҗсулө нумайрах тухсан, чәтса тәрайман, хуллен тәрса сәмах хушнә: "Юрө, тавансем. Әсир калаҗма сәмах патәр, сүт тәнчене этөм пөрре кәна панә. Савәнпа та малашнө пөр-пөрне хисөплөсө, шәкәл-шәкәл калаҗса пурәнасчө".

* Ватә сын - таватә сын

И.ЯЛЛИН.

Хуппипөх пөсөрнө сөрулмипө тата йөҗө уйранпа кәнтарлухи апат тунә хыҗсан кутник сине таянтәм. җав самантра сывәхрах вертолет сасси илтөнөсө кайрө. Вәл пирөн пүрт сийөнчө виҗө хутчөн вөсө савәнчө, картишө ларма хәтланчө. Анчах чәх-чөпсем ниҗта кайса көрөйми төркөшнине асәрхарө те урам варрине анса ларчө. Халәх пустарәннә май вертолө тәләкө уҗәлчө те көмөл картлашкәллә чикмөк шәкәлтик туса сөре перөнчө. Часах сав көмөл картлашкәсем тәрәх пирөн ума хура костюмлә, шап-шурә көпө синчөн төттөм хәмәр галстук сүхнә яштака Чубайс анса тәчө. - Пәлюк мучи текенни эсир пулө-ха? - куҗсемпе төллөсө ыйтрө манран привати-

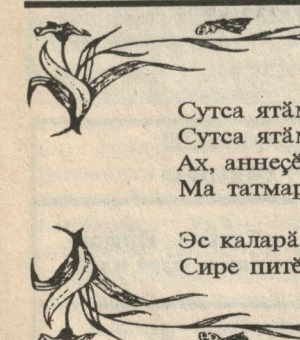
заңи пусләхө. - Әпө, - тетөп, ун умне тухса. - Ваучерәра эсир әҗта хунә? - Вертолет заводне. - Питө төрөс тунә. Завод халәхи вәхәтра уқсәсәр. Савәнпа та унән администрацийө дивиденд вырәнне сирө сәк вертолета пәмәлла турө. - Вертолет? Әпө мөн тәвәп унпа - ыйту пәлли пек пөкөрөлсө икө алләма та саркаласа ятәм. - Ничөгө, ничөгө! - сүрәмран сүпәрларө Анатолий Борисович. - Нимөншөн те ан пәшәрхан. Вертолет санән. Әҗта каяс тетөн, ларатән та вөҗтерөтөн. Сунатлә машинәпа пөрлө сана икө летчик сирөплөтөсө паратпәр.

Пур тәкакне те завод хәй сине илет, - терө манән алла хытән чәмәртаса. - Арәмун ваучерне әҗта хунә? - татах ыйтрө вәл. - "Образование" текеннине, - манпа юнашар тухса тәчө Праски. - Шел пулин те "Образованире" те уқса сук. Савәнпа та сирө дивиденд вырәнне магистратне пәмәлла турөс, пөлтөрчө Чубайс, карчәка хөрлө хулашкәллә диплом тьттарса. - Ку уқса вырәнне сүрет-и? - чавсипө чьшрө мана Праски. - Су-ук. Халө өнтө өсө пөр-пөр университетра профессорсемпе

пөрлө студентсене вөрөнтөме, лекцисөм вулама пултаратән. - Мён синчөн? - Ара, чәх-чөпсөне, хур-кәвакалсөне тәрәнарма пөр витре лашатислөкө сөмне мөн чухлө пиҗнө сөр улми, вөлтөрен, мәян хутәштарса пәтратмәлли синчөн. Праски хытә апчу турө те: - Авөплө, - терө көпи аркипө туту-сәварне шәлса. ...Сәк вәхәтра аләка такам шакканипө өпө вәранса кайрәм. Почтальон мана вертолет заводөтөнчөн килнө уқса илмәлли извөшөчө тьттарчө. Дивиденчө иртнө виҗө сул хушшинчө шәпах пөр пачкә пирус та пөр йөнө шәрпәк илмөлөх пустарәннә. Тупәш парать-төк, ваучер чөрө. Тавтапуҗ!

Василий ОРЛОВ.

Ваучер чөрө

1998 сұлхи август.

Үкөнү

Сутса ятәм аннен хушпине, Сутса ятәм уқса кирлөрен; Ах, аннеҗөм, анне, ма чармарән мана, Ма татмарән тухса вөлтөрен.

Әс каларән, - сүт ывәләм, сүт, Сирө пите уқса кирлө вөт;

Ах, аннеҗөм, анне, ма чармарән мана, Каламарән, - көт, ывәләм, көт.

Савәнтан пулө сүхәлчө түлек, Савәнтан пулө чөре хумханать; Ах, аннеҗөм, анне, ма чармарән мана, Савәншән манән чун хурланать.

Андрян ГРИГОРЬЕВ.

Санталәка сәнакансен сұрла уйәхәнчи палла кунәсем

1. Мокирда күнә.

Кунә мәнле, кәр саван пек. Сұллахи ёссем вәсленәсә, кәрхисем - пусланаһсә.

6. Бориспа Глеб күнә.

тырә пулса ситет. Хәле систерекен **Сивә Анна күнә.** Енчен ирхине сивә пулсан, хәл те сивә килет. Кәнтәрлачченхи санталәк рашгавә ситичен, кәнтәр хысһәнхи - рашгав иртсен мәнле пулассине систерет.

9. Тырә ыракан Пантелеймон күнә.

Сиплемелли кураксене пуслараһсә, купәста пуһсә савранат.

12. Вайлә Силуян күнә.

Кәрхи тырәсене акмалли паха вәхәт. Ҙак кунсенче акна ыраш йывәр пучаһпа савантарат.

14. Маковой күнә.

Пыл хурчәсен уявә, вәсем ёсleme пәраһсә. Пыл карасне касса сиеһсә - пыл спасә. Су кунәсене аһатни. Вайлә сывләмсем үкме пуслараһсә. Чәкәһсеме вәһсәнем аһә сәрсене кайма тыгнаһсә.

16. Сил-тәваллә Антун күнә.

Санталәк савраһиллә пулсан, юрлә хәл пулат. Пур енчен те савраһил пулсан, хаяр, шар-тлама, нумай юрлә хәле кәт.

17. Хәмла сырли Ултатти күнә.

Хәмла сырли пиһет, юлашки хут хаяр пуслараһсә.

19. Панулми спасә.

панулми пиһсе ситни. Малтанхи хут кәре чылаһсә. Кунә типә пулсан, кәр типә килмелле, сүмәрлә пулсан, хаяр сивә хәл пулмалла.

23. Лаврепти күнә.

Ҙак кун кәнтәрла сыр-масемпе күләсенчи шыв сийә мәнләрех пулнине аһраһсә: ләпкә пулсан - кәр ләпкә килмелле, хәл - сил-тәмансәр. Кунә шәрәх е сүмәрлә пулсан - кәр саван пек тәһәлса иртет.

27. Сүлсә тәкәһпа пуслат.

Тәһнасем каяһсә пулсан, юпа уйәх варринче сивәсем пусланаһсә, вәсем кайма пусламан пулсан, хәл каярах юлса килет.

28. Успени күнә.

Ҙәва аһатараһсә, тыр-пул пухса пәтерәһсә, юлашкисене ыраһсә. Юлашки чәкәһсеме вәһсәнем вәһсә каяһсә.

31. Фролла Лавр күнә.

Ирхи кәр сиввием пусланаһсә, тәм үкет. Ҙак кун тәһне кәр тыррисене акса пәтер-месен, лайәх тыр-пул кәтме сук. Армути тымарне кәларса сәнаһсә: тымарә тачка пулсан, килес сұл тыр-пул вайлә пулмалла.

* Уяв юррисем

Күршә хәрә - сарә хәр

Шәвәшләх тәрәх шыв юхат,
Шәвәшләх тәрәх шыв юхат.
Алә сума юрә-ши,
Алә сума юрә-ши?

Алә сума юрасан,
Алә сума юрасан,
Эп каймәттәм шыв хәрне,
Эп каймәттәм шыв хәрне.

Пүрт сүмәнче хурама,
Пәкә авма юрә-ши?
Пәкә авма юрасан,
Эп каймәттәм вәрмана.

Күршә ачи - сар ача,
Пире кайма юрә-ши?
Пире кайма юрасан,
Эп каймәттәм ют яла.

Күршә хәрә - сарә хәр,
Пире илме юрә-ши?
Пире илме юрасан,
Эп киләттәм ют ялан.

Пухса йөрәкәненә Е.ИЛЮШКИНА.

Хәл хыраме асла

Сұлла симәс хатәрле

Паһча симәс те аһса пулчә кәһәл. Ана хәл күнә валли хатәрлесе хума меллә вәхәт ситрә. Тәварланә, йүһәтнә паһча симәс лайәх туталла пултәр тәсен, катканичке е ытти савәт-сапана вәрилесе сүмалла. Тәварланә е йүһәтнә чух юман е сәка каткана ытларах уә кураһсә. Хыр-чәһшран тунинчен тутә сәпатә. Сүса тасатнә савәта типәтмелле. Эмальпе витниче е кәйтәк кәленчене сүса тасатса вәри шывра тытмалла.

Тәварланә хаяр

Тәварлама пәрешкел симәс хаяр суйламалла. Вәтәреххисем лайәхрах та, мәншән тәсен вәсен хуппи сүхе, вәрри сәмсе. Шултра та сарәхнә хаяр тәварлама юрәхсәр. Хаяра ирхине пухса илмелле те сав кунах тирпейлесе хумалла.

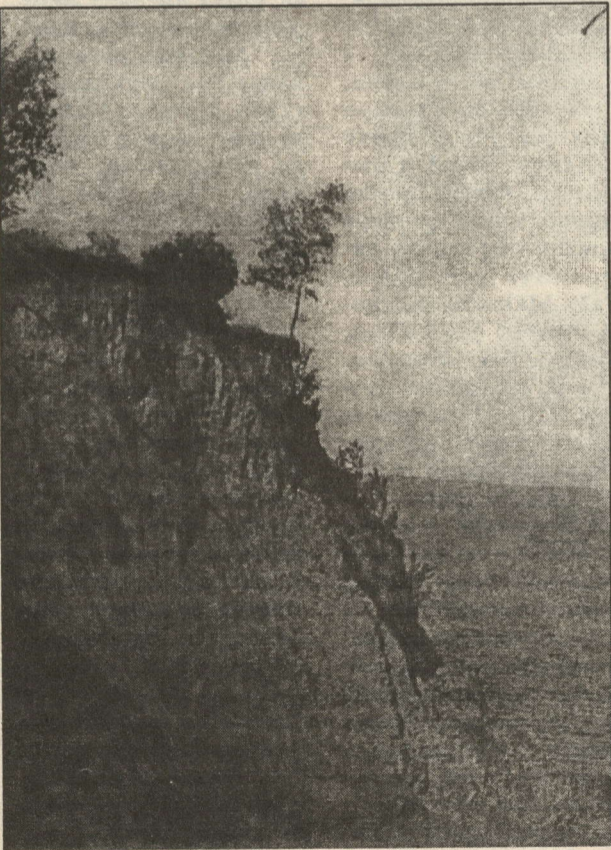
Суйланә хаяра сивә шывпа сүмалла, сәрәхтармалла. Тутә кәртме хушакан хура хурләхан, чие, юман сүлсисене, укропа сүмалла, ыхрана шултран турамалла, хәрене тәрәхлан сүхе касмалла.

Катка е савәт тәһне тутә кәртмелли япала-сен пәрре виһсәмәш пайне сармалла, сурри таран хаяр тулгармалла, каллех сүлсә сармалла, каткана хаярпа тулгарса сиелтен сүлсә витмелле. Ун хысһән тәвар шывә ямалла. Ана сәпла хатәрлемелле: 10 литр шыва вәтә хаяр валли - 600, вәтамми валли - 700, шултри валли 800 грамм тәвар ямалла, вәретсе ирәлгермелле, сивәтмелле, марляна 3-4 хут туса ун витәр сәрмелле.

Тәварланә хаяра таса ывәспа хупламалла, йывәр япалапа пусәрәнтармалла, таса пирпе витмелле. Ҙакән пек тәварланә хаяра нүхрепе е пәр сине лар-тмалла, унти аһә 5 градусран ытла пулмалла мар.

Сийәнчех симе хаяра хәвәрт та тәварлама пулат. Пысәках мар савәт-сапана (эмальпе витнә кастрюле, чүлмеке) сүләрех кәтаргнә пек хаяр тулгармалла, 60-70 градус вәрилен-тернә тәвар шывә ямалла, ывәс хумалла, чулпа пусармалла, пирпе витмелле. Ҙакән пек тәварланә хаяра пәрикә кунтах тәвар касса ситет.

100 килограмм хаяр хатәрлеме чәрә хаяр - 105, укроп - 3, хура хурләхан, чие е юман сүлси - 1, хәрен - 0,5, ыхра - 0,3, хугаслә хаяр пәрәс - 0,15, паһча кәһси е селдерей сүлси - 0,5, 10 литр шыв сине 0,6-0,8 килограмм тәвар кирлә.

Р.ГИЛЬМУТДИНОВ фотоэтючә.

“Москвич-412” васкавлә сүтатпәр, хаклә мар. Телефон: 5-36-69.

Пәлтерүсем

Тукай урамәнчи 31-мәш номерлә сурта васкавлә сүтатпәр.

1981 сұлга туса кәларнә ВАЗ-2105 сүтәнәт. Телефон: 5-23-05.

“Ока” а/м валли запас пайсем сүтатпәр. Адрес: Западная урамә, 16-мәш сурт. Телефонсем: 5-42-96, 5-22-10. Лицензи номерә 288978.

Сәне “Свияга” холодильник сүтәнәт. Телефон: 5-12-00.

Гоголь урамәнчи 17-мәш номерлә сурта пәр пүлмәлә хваттерпе (хуһса тәһесе) уләштаратпәр. Адрес: К.Маркс урамә, 9а-5.

Сыранси Чалләри икә пүлмәлә хваттере Нурлатри савән пек хваттерпе уләштаратпәр. Телефон: 5-41-53.

1997 сұлга туса кәларнә ВАЗ-21061 сүтәнәт. Чырма поселокәнче Ринат Насыбуллинран ыйтса пәлмелле.

УАЗ-452 запас пайсемләх васкавлә сүтәнәт, докуменчәсемпе пәрле, сәплах сүна синчи сәне гараж сүтатпәр. Телефон: 2-26-28.

Икә пүлмәлә хваттер васкавлә тара илетпәр. Телефон: 5-39-63.

13 сотка участкалә сурт сүтәнәт. Адрес: Комсомольская урамә, 17.

Хула варринче виһсә пүлмәлә хваттер васкавлә сүтәнәт. 20.00 сехет хысһән 5-17-04 номерпе е апат-симәс пасәрне 2-23-51 номерпе хәтә хәш вәхәтра та шәпкәравлама пулат.

Мунча сүтатпәр. Телефон: 5-29-97.

Сурсәр-хәвәлтүхәс микрорайонәнче участок, 10,5х6,5 каләпәшлә пура сүтатпәр. Телефон: 3-82-73.

Маяковский урамәнчи сурта сүтатпәр е икә пәр пүлмәлә хваттерсемпе уләштаратпәр. Урәхла вариантсем те пулма пулгараһсә. 18.00 сехет хысһән сәһәр заводәнчи коммутатор урлә 3-13 номерпе шәпкәравламалла.

Мунча валли 5,3х3,5 каләпәшлә пура сүтәнәт. Телефон: 2-32-10.

Чугун сұл сәдикә патәнчи пәр хутлә суртра мән пур енчен хәтлә 2 пүлмәлә хваттер сүтәнәт. Телефон: 2-16-28.

Хула варринчи икә пүлмәлә хваттер сүтәнәт. Чапаев урамәнчи 9-мәш номерлә суртри 15-мәш хваттерге хәтә хәш вәхәтра та ыйтса пәһме пулат.

Ене сүтатпәр. Юхан поселокәнче Якушкинран ыйтса пәһмелле.

Куйбышев урамәнчи 3 пүлмәлә хваттере 1 пүлмәлә хваттерпе (хуһса тәһесе) васкавлә уләштаратпәр. Телефон: 5-39-38.

Сурта пәр пүлмәлә хваттерпе (хуһса тәһесе) уләштаратпәр. Гараж, мунча, нүхреп пур. Адрес: Нефтяниксен урамә, 9-14.

М.Б.Багрянцев врач
сынсене эрех ёһнинчен тата табак туртнинчен пәр сәансра сиплет.

Пирән патра кәһә!

Сәанса пәтәһнәх анонимлә ирттеретпәр. Сипленә чухне тәванәсем пулма пулгараһсә. Справка паратпәр. Консультаҗи, кәләсу, кәһраһри сәһавсем тата кодировани хысһәнхи пулашу - тәһвәсәр!

Сипленә кун, эрикун, августән 14, 28-мәһәсенче районти культура суртәнче 14 сехетре сәһәнтәру тата кәләсу ирттеретпәр. Лицензи МЗ РФ N00164-30, 1995 сұлхи январән 16-мәһәненче панә.

Тәһ редактор Р.Ф.ЗАМАЛЕЕВ.
Редактор Т.И.БУРАЙКИНА.

Хәһата Тутар Республикни Информаципе пичет министрствинче шута илә.

Регистрациленә номерә 34.

Учредительсем: Нурлат районән администрацийәне редакциен ёһ коллективә

Хәһат эрнере виһсә хуҗчен - юнкун, эрикун, шәһаткун тутарла, ыраһсла тата чәвашла тухат.

ПИРӘН АДРЕС: 423000, Нурлат хули, Карл Маркс урамә, 19.
ТЕЛЕФОНСЕМ: редактор - 2-12-14, 2-22-81, редактор заместителә тата советсемпе обществәлла организацисен пурнәһән пайә - 2-10-44, редактор заместителә, явәшлә секретарь - 2-18-67, редакторән ыраһсә дубляжә еһәне ёһлекен заместителә - 2-14-16, редакторән чәваш дубляжә еһәне ёһлекен заместителә - 2-10-44, ялхусаләх пайә, промышленность, сырүсемпе массәлла ёһ пайә - 2-22-51, бухгалтери, реклама пайә тата фотокорреспондент - 2-15-63.